

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Szerkeszti: WASSERSTROM SÁNDOR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 300,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 180,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 és
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Korkép a zsidó ifjuság iskola-válságáról

A zsidóság örök vára, pajza és átmentője generációról-generációra mindenkor: a zsidó iskola volt. A zsidó Tanház, amely mindenkor gondoskodott arról, hogy az intellektualizmus soha ne csökkenjen a zsidóság körében. Mindenekelőtt és elsősorban és bátran mondhatjuk a legutóbbi időkig „Tanház” alatt a zsidó tannak örökégből szövődött életét, ahol a Bibliát, a Talmudot és a vallási élet alapvető tételét tanították. Ahol a Tóra megtartásának fundamentumait rakták le és építették rá százpercentben az örök zsidó jövőt. Ezeknek a sziklaszilárd erős alappilléreikhez nem lehet és nem szabad nyulni. Szilárd és biztos meggyőződésünk, hogy enélkül a zsidóság imbolygó csónak volt a világban, minden tartalom és jöleg Szellemlé nélkül.

De! És ennél a „de” szónál kell megálljunk. Nem zárja ki előbbi alaphitünket az a felfogás, amely azt hirdeti, hogy a mai kor követelményeinek megfelelően gondoskodni kell a zsidóságnak azokról a zsidó ifjakról is, akik nem akarnak kizárólag a hittudományok mezején maradni, hanem a szükségeszerű zsidó lateiner élet folytonosságát készek fenntartani. A zsidó orvos, ügyvéd, mérnök, tanár stb. fontos attribútuma a zsidó népi életnek és ha ezek ellen emelnek fel tiltakozást azok, akiknek a dogmatikus élet ápolása a feladatuk, akkor ezek munkája ellen kell szavunkat felemleni.

Aktualitást ad eme cikkünknek az a fejtegetés, amely egy nagy csehországi demokratikus lapban, a „Lidové Noviny”-ben jelent meg a napokban. A cikk ezt írja: „A sötétség uralma Karpatorusszban világosság után kiállt. A miniszteri vizsgálóbiztos, aki az első miniszteri megbízott volt a munkácsi héber gimnázium érettségijén, a Karpatorusó i világosságnak nevezte a héber gimnáziumot. Eme tanintézet ellen mozgósította minden erejét Spira munkácsi főrabbi, kezdve vakon hívő tömegeitől, egészen a miniszterekig. A köznek az érdeke, hogy ez a „világosság” ne sötétedjék el ebben az ország-részben és hogy Spira rabbi hatalmát visszaszorítsák a hitélet kereteibe”.

Természetesen nekünk mint zsidó lapnak a legnagyobb respektussal kell beszélnünk Spira főrabbról, mert hiszen amit ő tesz, vagy gondol, azt ő a legőszintébben gondolja. A zsidó hitélet romlását tételezi fel a héber gimnáziumban. De ebben a tiltakozásban talán túl megy a szokott kereteken. Amint hírek mondják, Spira rabbi és hívei addig mennek el ebben az iskolagyűlöletben, hogy készek lepakítani zsidóellenes listák érdekében a legközelebbi választásoknál, csak hogy gyengítsék a zsidó nemzeti jelöltek sáncait. Ez már több a soknál.

S ha már ennél tartunk, általában fel kell vetnünk a zsidó iskolák jövőjének sorsát. Számos példa igazolja, legutóbb a német, sőt a legujabban a saar-vidéki zsidó iskolák is, hogy kell legyen a zsidó ifjuságnak olyan helye, ahol nem a gyűlölet tengere veszi körbe és nem a „minderwärtigkeitsefühl” által befolyásolt nemzsidó gyermekek gyűlölete, mert az határtalanul nagy rombolást visz véghez a zsidó gyermekek zseni lel-

kében, amelynek nyomait egész életükön át viselhetik szívük és lelkük mélyén. Fel kellene hagyni ezzel az extrémizmussal már a tulzó rabbinusoknak és ha meg is értjük azt, hogy nem szűnnek meg hangoztatni, hogy a zsidó jövő és az örök Tanok háza, nem a gimnázium és nem a világi iskolák. Ha a Jesivák érdekében is emelik fel erősen hangjukat, ez még korántsem jelenti azt, hogy ezzel kivégezzék a modern zsidó iskolákat. Inkább 500 zsidó családot akar elkergetni Spira főrabbi hitközsége kebeléből Munkacevön, akik külön hitközséget kénytelenek alapítani, mert nem akarják gyermekeiket kizárólag az egyházi tudományok berkeiben megtartani. Ezt az drámatot azonban nem állítja meg országghatár. Ami kezdődik Munkácson, folytatódik Uhorodon és átesap országghatárokon túlra is. Az erdélyi tulzó rabbinak nem áll rendelkezésükre héber gimnázium (kivéve Timisoarát, ahol azonban nincseek az iskolának „tulzó” ellenségei), ezért az egyszerű alsófoku és középiskolák létjogosultságát vonják kétségbe. Itt már odafajulnak a dolgok, hogy államnyelvű alsófoku zsidó gimnáziumok ellen is dolgozik egy-egy főrabbi és nem jut eszébe, hogy ezzel nem állítja meg azt a folyamatot, amely mindenkor virulens volt a zsidó szülői körében.

A zsidó ifjuság átrétegződésének nincsen lelkesebb harcosa nálunk, mint épen mi. Mi is azt hirdetjük és valljuk, hogy kell — elsősorban szükséges — a jó zsidó iparos és zsidó őstermelő. Legtöbbrre becsljük a zsidó kertészt és a zsidó képzett elektrotechnikust, aki el tud helyezkedni az egész világon, főképpen Palesztinában és nem a

zsidó lumpenproletár szomorú seregét szaporítja, vagy a zsidó diplomás nyomor kiáltó igazságtalanságainak mintapéldányait.

De ez még nem jelenti azt, hogy ne kellene zsidó középiskola. Ha hébernyelvű, ám legyen az. Ha négyosztályos, vagy nyolcosztályos, hagyják támogatni azokat, akik úgy érzik, hogy gyermekeik jövője szempontjából erre szükség van. Kell a zsidó orvos, ezt a legextrémabb főrabbi sem tagadja. Kellenek a zsidó intellektuális, mert enélkül ismét egészszégtelenné válna a zsidó közélet. Ne támogassák, de ne harcoljanak oly elánnal ellene, hogy az a cseh-szlovákiai kormánykörök rosszalását is kivívja maga ellen. Szót kell emeljünk a zsidó iskolák nevében — a zsidó vezetőkkel szemben és ez végtelenül szomorú. Hát nem elég keservesség az, hogy annyit és mindenhol küzdeni kell a kormánykörök közönye ellen, a melyek elhanyagolni igyekeznek a zsidóság iskoláztatása vágyát és a legkevesebb, amit tesznek, hogy semmiben sem támogatják a zsidóság ebbeli heroikus küzdelmét, nemszólva hozzá, elveszik nyilvánosságot is.

Legalább a mi rabbijaink, akiknek másirányú autoritását kétségbe nem vonjuk, ne üldözzék a zsidó gyermekeket, a zsidó szülőket, a zsidó iskolákat. S ha a zsidó körvélemény elgondolkozik mindarról, amit emondunk, bizonyos, hogy ebben százszázalékban igazat fog adni nekünk. És ez lesz a minden oldalról üldözött zsidó iskoláknak legerősebb fegyvere és istápolója. Ha a közvélemény melleitük van — akkor nincs félelemre ok, mert akkor ezek virágzása és jövője biztosítottnak látszik.

A hitleristák akcióba léptek a Saar-vidéken

A saarbrückeni főrabbi a Szentföldre menekül

Saarbrückenben a hitközség, a Chevra Kadischa, a zsidó ifjusági és egyéb felekezeti szervezetek tiszteletteljes módon vettek búcsút dr Ruelf lelképásztortól, aki 51/2 év óta a saarbrückeni kerület főrabbija és most állandó tartózkodásra Palesztinába megy. Egy héttel a népszavazás előtt, Voeró szombaján, az istentisztelet keretében a főrabbi búcsu prédikációt tartott, s többek között a következőket mondotta:

— „Min haméczar korószl... — szorongatott helyzetünkben Istenhez fordulunk. „Vajdabbér Elajki n” Isten szigoruan beszélt velünk, de csak addig, amíg mi az ő intő szavát megértettük nem akartuk. Most azonban, hogy megértettük őt; hogy felismertük, hogy minden bennünket érő baj nem egyéb, mint a Teremtőnek hozzánk intézett szözata, most már ezekkel a színtén hellszakaszbeli szavakkal szól hozzánk: „Ani Hasém, én vagyok az Örökkévaló” az Örökkévaló, aki — mint Rasi magyarázza — „haneemon b'havtochó-szi”, aki megtartja az ígéretet, aki a sorsüldözötték mellé áll és azoknak erőt és kitartást kölcsönöz.

— Nem hiszem, hogy csak valaki is volna

ebben a templomban, aki az utóbbi nehéz hónapokban nem érezte volna, hogy a Teremtő közelebb áll hozzánk, mint valaha s hogy mind ama remény, amelyet minden teror és fenyegetés dacára táplálunk, Tőle ered! És a közelgő sorsdöntő órában is velünk lesz...

— Ha majd azután ezen az órán tullesezünk, akkor a misszióm ebben a szent gyülekezésben kedves híveim be lesz fejezve...”

D. Weiler Leó hitk. elnök, a hitközség hálás köszönetét és elismerését fejezte ki a búcsuzó főrabbinak.

Saarbrückenből jelentik: Egészen a népszavazás megkezdéséig kétszínű játékokat űztek a saar vidéki zsidókkal. Egyrésztől folytatják ellenük a gazdasági és társadalmi bojkottot; másrésztől viszont a náci bizalmiférjak felkeresték a szavazatra jogosult zsidókat lakásukon és a Németország mellett szavazásra kapacitálták őket, azon ígéret mellett, hogy a Németországhoz való visszacsatolás semmi hátránnyal nem fog járni a zsidóságra.

Hogy milyen komolyan lehet venni a hitlerista megbízottak ígéretét, am a jellemző a német front lapjainak szüntelen támadásai a zsidók

ellen. Ezek a lapok a népszavazás előtti s uláni napokban is a legpimaszabb uszitással voltak tele a zsidók ellen, aminek meg is van az eredménye. Mert több zsidó lakta városból a községből ijesztő hírek érkeznek a zsidók bántalmazásáról és üldöztetéséről,

A zsidóellenes hargulatra jellemző az az eset is, amelyet egy Dél-afrikából érkező zsidó hitalemler, aki hazafias érzelmét követve, hazautazott Saarbrückenbe, hogy leadja szavazatát Németországra, elmondta, hogy a vele egyúttal szavazni utazó németek, a hajón állandóan bántalmazták és terrorizálták, úgy, hogy a hajó személyzetének közbe kellett lépni, hogy bimentsek a kezeltből.

Auschnitt ur elhagyott bennünket

Amikor bennünket támadnak az antiszemita, akkor sohasem igazságosak. Mert mindig félreütnék. Sohasem találják el azt a helyet, ahol támadni kell. A palesztinai prosperitást támadják, meg Leon Blumot? Oh, milyen társ, amikor mi megadjuk nekik a kellő irányt. Ha zsidót akarnak támadni, itt van mindjárt Max Auschnitt. Akit ugyan eleinte támadtak, de most, hogy a megfelelő „stólát” leadta, elhallgatnak. Ez a kis alacsony veres zsidócska, aki most, mivel egy cluji (kolozsvári) politikai nagyság közeli leányhozátartozóját vette el és ő maga a kiholtzást, rögtön sietett 12 millió lejt adományozni a katolikus egyháznak. Ez a zsidóság igaz tragédiája. Egy ilyen Max Auschnitt, aki mióta él, összesen nem adta talán 10 százalékát sem a fenti összegnek a „zsidó egyháznak” most egyszerre ilyen bőkezű lejt, mert örül annak, hogy 50 éves fejjel sikerült egy szép 20 éves román leányt feleségül venni.

Mi zsidók megmondjuk őszintén, hogy miért haragszunk Auschnittra, a Titan, Nadrag, Kalán és Resica kenyurára. Haragszunk azért, mert sikerült neki, egyszerű vidéki zsidó vaskereskedő fiának az egész romániai nehézipart megkaparintani és ezért hosszú évek óta a legélesebben támadják a romániai nacionalista lapok — mert zsidó létére ennyi vagyont gyűjtött és ilyen befolyásra tett szert. A pofonokat, a rugásokat, a zsidókat, a gyűlöletet mi inkasszáljuk, a zsidó uccák szegény kis proletárjai, viszont a sokszáz millió, Max Auschnitt — a katolizált iparmágnás. Amikor már tele szíve magát, akkor a pénz jó trambulín ahhoz, hogy — katolizáljon. Azt híresztelik, hogy Max Auschnitt, a romániai vasipar koronázatlan fejedelme, okos ember. Okos is kell legyen, mert ennyi pénzt összeszedni, bizony csak okos ember tud. Illetőleg, mihelyt ennyi pénze van, akkor már okos is. És mégis milyen rövidlátó. Elhagyja azt a biztos talajt, amelyet zsidósága jelentett és elindult egy zugó tengeren, amelyen egyetlen iránytűje — a sok aranya. És ez a sok arany, sokszor eltérít egy élet hajóját, annak eredeti útjáról. Max Auschnitt úgy érezte, hogy elég erős már ahhoz, hogy kiszakítsa magát abból a millióból, amelyet most negligált. Katolizált a „Maggyözödés” katolikus lett. Már amilyen maggyözödéses egy ilyen businessman lehet. Mi nem sajnáljuk. De egyet aztán nyíltan ki kell kérjünk magunknak. Nekünk ne nyomják majd továbbra is teherfételnek a „zsidó” Auschnittot. Hagyják végleg keresztlénynek. Ne mondják majd a „zsidó tőke”, a „zsidó kapitalizmus”, amikor róla lesz szó. Mi letagadjuk, hogy valaha is közénk tartozott. De lesz idő, amikor visszasírja még a milliárdos iparmágnás is, hogy elhagyott bennünket. Adjon csak tizenkét milliót „egyházi” célokra. Sok áldás úgy sem lesz pénzén. A kis veres zsidó elhagyott bennünket. Titan, Nadrag, Kalán kenyura nem zsidó többé. Bucszóul még csak ennyit: ez jó falat az antiszemita lapoknak, ezt támadhatják már most, mert a zsidó hibák minden kinövésében benne mutatkozik legpregnansabban. — Ót üssék, a katolikus lett Auschnittot de bennünket hagyjanak szerényen, szegényen élni!...

Világhírű chaszid rabbik a bécsi hitközség kettéválasztása ellen

Lapunkban már megemlékeztünk arról, hogy a bécsi hitközségben, amely hatvan esztendeje egy és csak széles keretein belül a legnagyobb autonómiával működik a vallásos zsidóság templomszervezete, az Adas-Jisroel (Schiffschul) elnevezés alatt, most végleg kettő akar válni az anyahitközségtől. Ezek az extrémisták már az osztrák kormánykörtök hozzájárulását is megszerezték, viszont nagy érdekességű az a hirdetés, amely arról szól, hogy kiváló tekintélyek, híres chaszid rabbik ellene vannak ennek a szakadásnak, azon egyszerű oknál fogva, mert az ortodox jelleg megóvását így is biztosítva látják. Míg Horovitz rabbi Jeruzsálemből egy rendkívül lelkes hangú levélben arra buzdítja a bécsi ortodoxokat, hogy csak váljanak el, addig más mérvadó egyházi körök annak ellentétéről tesznek tanuságot. S míg Horovitz rabbi régebben Magyarországon status-quo rabbi minőségben ádáz ellenfele volt az ortodoxtának, addig az egység hívei nagyszert ortodox vezérfértek. Érdekes kultúr-történelmi dokumentum, hogy a szakadások legnagyobb hívei mindenkori a magyarországi ortodoxok, vagy a „megiért” pásztorok, akik talán így akarják

büneiket expiálni. Példa erre, Hirsch volt neolog óbudai rabbi, aki most Németországban az ortodoxia vezére és a szakadás legnagyobb híve és hirdetője.

Vizont nagyon érdekes és jellemző, hogy ezzel szemben Izrael Friedmann husztyn-i nagyrabbi aki most Bécsben él, meg Rabbi Jichak Mair Haschel kopieczynze-i, Izrael Friedmann cortkoni rabbi, aki egyúttal az Agudas-Jisroel alelnöke és Rabbi Abraham Jakob Friedmann sadagorai főrabbi, a Keren Hajsiv elnöke, valamint az egység mellett nyilatkoztak. De nemkülönben az ausztriai Agudas-Jisroel Keren Hatoa elnöke, Abraham Heschel főrabbi is az egység mellett van és tiltakoznak azok működése ellen, akik az extrém „Schiffschulisták” név alatt mindenéron a szakadást akarják. Ezekon kívül Bécs 30 ortodox rabbi és a 70 Bécsben működő ortodox egyetek és imarázak közül, 40 (negyven) az egység mellett nyilatkozott. Nem tudni, hogy ki lesz a győztes, de az bizonyos, hogy a fentebb felsorolt nagyoknak több befolyásuk kell legyen Wien nagy és előkelő ortodoxijára, mint a status-quo, vagy neolog reverendából lett ortodoxoknak.

Az amerikai Mizrachi konferenciája

Detroitban most tartotta meg 3 napra terjedő konferenciáját az amerikai Mizrach, A konferencián az egész országból mintegy 1200 delegátus jelent meg. A konferencia sok figyelmet szentelt az egybehívandó zsidó világkonferencia kérdésére. Rav Zev Gold az északamerikai Mizrachi elnökének évi jelentése után Rav M. Nurok rigai főrabbi tartott me leghangú beszédet a zsidó világkonferencia megtartásának érdekében: Ezek után határozatilag kimondták, hogy csatlakoznak a zsidó világkonferencia egybehívásának előkészítéséhez és ily értelemben szólítja fel az összes amerikai zsidó területeket.

A konferencián megvitaták az összes aktuális kérdéseket, amelyek összefüggnek a Mizrach Erec újjáépítésével.

Rab Zev Gold, aki most tért vissza 5 hetes palesztinai utjáról, részletesen beszámolt a „Mizrachi Havatik” közölt léteiről egyezségéről.

Éles diszkuszió tárgyát képezte az Alija körül a Mizrachit ért sérelem és elhatározták, hogy a certifikátok elosztásánál kérni fogják a vallásos elem előnyben részesítését.

A konferencia állást foglalt a Legaslativ ellen és elhatározták egy 200.000 dollárt biztosító kampány megkezdését a Mizrach-alap érdekében. Határozatba ment, hogy proklamálni fogják és mozgalmat indítanak Cefász, Tebarje és Chebron újjáépítéséért.

Élénk megvitatás tárgyát képezte a cionizmus belpolitikája és határozatban kimondták, hogy csak akkor fognak eredményes munkát kifejteni, ha a világ executívében az összes cionista árnyalatok képviselve lesznek.

A konferencia elítéli a palesztinai gazda-

sági életben meghonosított spekulációs áramlatot, valamint azt is, hogy zsidó kolonizátor arab munkásokat foglalkoztattak.

Egy külön határozatot fogadtak el arról nézve, hogy Báro Rotschild Ed nund emlékére egy nagyszabású vallásos alapot létesítsenek.

A „Mizrachi” konferencia állást foglalt a szovjetországi cionista üldözések ellen.

Egy különleges bizottságot választottak Kuck palesztinai főrabbi 70 éves jubileumi ünnepségének előkészítésére.

Az amerikai Mizrachi elnökének, nagy lelkesedéssel ismét Rav Zev Gold lett megválasztva.

— Az erdélyi orth. Központi Iroda választmányi ülése. Clujról jelentik: Január 22-én kedden délután kezdődött Clujon az erdélyi orth. izr. Központi Iroda nagy érdeklődéssel várt választmányi ülése, amely első sorban a carei hitközségi ügygel, valamint más hitközségek belső haramival foglalkozik. Tekintettel a csütörtöki általános nyomdászünetre, jelen számunkban nem közölhetünk még részletes tudósítást a nagy izgalommal telített gyűlésről, legközelebbi számunkban azonban teljes részletességgel hozzuk majd az ülés lefolyását.

— Könnyfakasztó bombák a zsidó üzletekbe. A londoni „News Chronicle” a legulyosabb zsidóellenes bojtáról ad hírt, amit Kasselben és Hanoverben uniformisba öltözött terrorlegények elkövettek. Könnyfakasztó bombát dobtak a zsidó üzletekbe és erőszakkal eltávolították onnan a vevőket.

HETI GLOSSZÁK

A Saar-vidéki zsidó gyerekek . . . .

Ezeknek a sorsa a legszomorubb. Amint a Saarbrückben megjelenő zsidó lap írja, nagyon sok saar-vidéki zsidó család csak ezért hagyja el a helyét, mert nem akarja, hogy gyermekeit n ostantól kezdve egy testi, de főleg lelki pokolban éljenek. A zsidó gyermekek főleg a szavazás óta állandó céltáblái a sulyos támadásoknak, anélkül, hogy iskolákban, utcán napról-napra megemlékednek. Rendszeres támadást kell elszenvedjenek iskolatársaik részéről. Ezt a rendszeres zsidóellenes kampányt főleg a nemzetszocialista érzelmi nevelők okozták, akik valósággal vezetik az árja gyermekek támadásait zsidó kollégáikkal szemben. Zsidó népiszkola alakult, amely bizonyos tekintetben enyhítette már az ellentéteket, mert ezzel megszűnt a zsidó és a nemzsidó gyermekek együttélése. De a felsőbb iskolákban nap mint nap fennáll a lehetősége annak, hogy ezek az atrocitások még növekedni fognak, igaz az is, hogy amikor a zsidó iskolába mennek a gyerekek, megtámadják őket az utcán, ilyenkor antiszemita jelszavakat kiáltanak utánuk, vagy azt: „Na 1935-ben el kell menjeteK innen.” Természetesen a fiatal lelkekre rettentő hatással vannak ezek a folyton ismétlődő események. Egy gyermánázista legutóbb azt kiáltotta zsidó osztálytársának: „Remélem belátjátok, hogy ti zsidók valamennyin gazemberek vagytok!” Napirenden van a zsidó gyermekek ignorálása és boykottálása. Nem kell nagyon nagy fantázia ahhoz, hogy egy ilyen megszegyenyített gyermek, amikor átlépi a szülői házat, mennyire befolyásolja szülei elhatározását, hogy hagyják el azt a helyet, ahol annyi megszegyenyítésben van részüK. Rettentő tragédiák játszódnak le egy ilyen gyenge gyermeki léleken és ezért nem csodálkodik azon, hogy különben a politikától teljesen távolálló zsidó szülők vesznek a vándorbotot kezükbe, hogy elmeneküljenek a Saar-vidéktől, csak hogy gyermekeik szenvedéseit ezzel elkerülhessék.

Valóban örültek háza — Hitlerország?

Hitlerország egyik városában egy jó árja polgár, aki özvegy lett és egy tizenkét éves kislánya van, másodszer is megnősült. Feleségül egy „nem-árja” nőt vett, tehát egy zsidót. Erre a teljesen magántügyre figyeltek a városi hatóság és kimondta, hogy a 12 éves kislányra úgy szellemi, mint lelki szem-

pontból nagyon káros, ha egy zsidó nővel lesz együtt. Tárgyalást tartottak, ahol kimondták, hogy megvonják az apa nevelési jogát és ki kell adja a gyereket a városi nevelőintézetnek. Az apa a bíróságnál kereste jogait, amely hosszas tárgyalás után úgy találta, hogy a házasság révén még nem veszítette el az apa morális jogát ahhoz, hogy gyermekeit morális szellemben nevelhesse. Erre a jogi szakfoglóban erős támadásban részesítik a bíróságot és azzal vádolják, hogy ezzel az ítélettel elárulta a nemzeti szocialista eszmét. Főleg a náciérzelmi berlini ügyvédek körében kellett az ítélet nagy feltűnést és egy dr. Matzke nevű berlini ügyvéd a „Juristische Wochenschrift” c. lapban erősen ládását írta emellett, hogy a gyereket el kell venni a nem árja arya befolyása alól, mert ennek nevelése nagyon rossz hatással lesz a gyermek fejlődésére. Aki ezt tagadja, az tagadja a faji kérdés létezését és aki ezt a faji különállást neglegli, az elárulja a nemzeti szocialista eszmét. Cikket azzal fejezi be: „ki kell venni a gyereket a posványos család légköréből”.

Hát kell ehhez több kommentár? Ha van is még ott bíró, akinek lelkiismerete nem vitte rá egy ilyen igazságtalanság megtételére, a mérvadó mégis dr. Matzke, berlini ügyvéd elgondolása, aki inkább el akar szakítani egy gyermeket árja apjától, emiért az a „pestisi” hozta a családjába. Mi vagyunk a legelsők, akik a vegyes házasságot a lehető legmélyebben elítéljük. Mi is ellene vagyunk, de meg kell értenünk egy zsidó asszonyt azzal, hogy származásánál fogva, csak romlást hozhat egy gyermekre, ez tipikus náci eszme, amely helyet kapott a berlini jogászok komoly című szakfoglójában. S ez a jellemző — és szomorú . . .

A főrabbi és a római pápa

Egészen bizonyos, hogy Tettelbaum Joél szátmári főrabbi nem fog sohasem mentni a pápához. De még sok más főrabbi sem. Ezekről oly messzi van a Vatikán, mint mondjuk Makó-Jeruzsálem től. De nem lehet mindent az ő szemüvegükön át nézni. Péda erre a zsidó történelemnek számtalan időszaka, amikor zsidó nagymberek, épen ilyen zsidó szempontból extrém barátság révén jutottak kedvezőbb helyzetbe. Aminthogy a természetben is mindennek meg van a rendeltetése, úgy kell vegyük ezt a vizitet is, amelyet Budapest zsidóságának vezető főrabbija tett a katolikusok világi fejénél. Mi sem tudunk többet az egésztől, mint amennyit a lapok hoztak. Dr. Hevesi Simon budapesti vezető főrabbi Rómában volt, beszélt Mussolinivel és elment

Rheumát

Csináljon egy teljes Togal-kurát!

A Togal-tableta a húgysavak oldása által mérgeket távolít el a testből!

Hasonló biztos hatása a Togal-tabletta

Csúz • Idegszába • Spanyolnátha

és mindennemű főfájás esetén.

A Togal biztos gyógyulást jelent.

Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.- és Lei 130.- A Togal-tabletta svájci készítmény.

a pápához audienciára. Azt is írják, hogy vázolta előtte a Középeurópai zsidók szomorú helyzetét. Valószínű, hogy a német zsidóság tragédiájáról is beszélt, amelynek érdekében a pápa és a német katolikus klérus többször felemelte elég sulyos szavát. Ha a teljes vállalási elgondolás szerint nézzük az ügyeket, akkor nem nagyon lelkesedhetünk azért, hogy egy főrabbi vizitetjen a pápánál. Bár az a nagy előnye meg van, hogy a vizitet nem adhatja vissza a pápa, mivel 70 éve önkéntes száműzetésben van a Vatikán állam területén. De általános zsidó szempontból bizonyára lehet hasznosító (erkölcsi haszon!) egy ilyen felvilágosítás. Elvégre egy németországi zsidó fő-

Z. Rosenthal:

A korcsmáros (jiddis legenda)

L.)

Messzi, messzi, az országot mentén egy híd közelében valamikor régesrégén egy korcsma állott. A korcsmában egy zsidó lakott a feleségével. Gyermeük nem volt. A korcsmáros végtelenül gazdag volt, a szekrényei ömve voltak arannyal, de nagyon fukar volt és kegyetlen lélek lakozott benne. Ha valaki arra vetődött és enni akart nála, vagy szállást kért éjszakára, azt követelte, hogy először tessen és ha a jövedvénynek nem volt pénze, keményen ráírták!

— Takarodjon a házamból!

Egyszer, egy téli éjen, borzalmas vihar közepette egy rongyos ruhákba öltözött, szegény öreg vonszolta beteg testét a csikorgó hóban. Ment, ment és lépésről-lépésre érezte, hogy az ereje ellankad és már összeesik. A fagy és az éles szél égelték a csontjait. S amint így botorkált, a távolban világosságot látott. Erre kissé megkönnyebbült és abba az irányba indult, ahonnan a gyér fény áradt. Közelebb érve látta, hogy a világosság egy korcsmából szűrődik ki. Még közelebb ment és az ablakon át egy zsidó arcot pillantott meg. Nagyon megörült és így hálálkodott magában:

— Köszönöm neked Istenem, hogy egy zsidó házhoz vezetél.

Nagynehezen elvergődött a korcsmáig.

Lerázta magáról a havat és bekopogott az ablakon.

— Ki az?

— Ne féljen! Egy zsidó, egy vándor zsidó.

— Mit akar?

— Szállást akarok éjszakára.

— No, és van pénze, hogy megfizesse a szállást? — kérdezte a korcsmáros az ablak felé fordulva.

Az öreg reszketett a hidegtől. Könnyek gyűltek a szemébe és szegyenkezve mondta:

— Pénzem nincs, szegény ember vagyok.

— Ha szegény ember és nincs pénze aludjon odakünn.

— Nagyon kérem, legalább egy órára engedjen be a házba, hogy megmelegedjek és legyen erőm tovább menni.

— Hát ha elkorrodna már innen öregem! — hangzott ismét a korcsmáros dühös kiáltása.

A szegény ember könyörögni kezdett és sirva kérte, hogy engedje be a meleg szobába.

Amint a korcsmáros meghallotta az öreg sirását, erősen megzörgette az ablakot és azt mondta:

— Tudja meg, ha még egyszer hallani fogom a hangját, kimegyek és egy vödör vizet önlök a nyakába.

— Az öreg nagyon megijedt és elfojtotta a könnyeit, mert félt, hogy a korcsmáros beváltja a fenyegetését és egy vödör vizet önt a nyakába. Leült a földre és haltnan zokogott. Hulltak a könnyei, de csak csendesen sirdogált. Így ült és sirt. A keze meggémbe-

redett és ereiben megdermedt a vér a kegyetlen hidegtől. Alig bírta már mozogni a tagjait, úgy ájtarta a fagy és a csipős szél. S amint így ült és sirt, hirtelen gyöngeséget érzett a szíve körül, nagyon elgyengült és elszenderedett. Elszenderedett és azt álmódta, hogy anyja — aki már harminchat éve halott — el. Ő egy hóból készült fehér ágyon fekszik, fehér párnákkal a feje alatt, fehér dunyhával betakarva, fehér halott-ingbe öltözve, fehér sapkával a fején s az egész szoba hóból van építve, de mégis kellemes meleg. Az anyja mellette áll és azt mondja:

— Ne sirj gyermekem, miért sirsz? Miért okozol nekem fájdalmat? Isten megkönyörül rajtad és ezentul már itt fogsz lakni. Eleget hán, kólódtál az országúton, elég volt már a bolyongásból. Pihentesd meg az öreg csontjaidat. Mindjárt hallani fogod a jámborok szépen csengő zoltár-énekét. Látod mindezeket, akik itt ülnek körülötled és a szárnyuk olyan fehér, mint a hó? — Ezek angyalok, jó angyalok, akik nem türik az emberek szenvedését.

Széjjelnéz és látja, hogy egy feketébe öltözött, sötét alak áll előtte. Az arcában két égő szem villog, a fején szarvak vannak, a körmei kifent kardok és a szája, jaj, a szája . . . a szájában a fogak éles kések és a lehellete tüzet okád.

— Jaj, anyám! Itt van a korcsmáros! — kiáltotta rémülten. — Nem enged be, én fázom, anyám! Hideg van, nagyon fázom!

— Nyugodj meg, gyermekem — mondta az anya. — Isten mindent lát és nem hagyja

rabbi nem mehet fajtája érdekében a pápához, mert akkor bizonyára az oranienburgi táborfalait látná nemsokára magakörül. Ha ez vezette Dr. Hevsi Simon főrbbit, meg az, hogy általában a középeurópai zsidók helyzetéről referáljon a pápának, akkor missziót teljesített, amelyet kritikával szemmel nem szabad aposztrofálnunk. A legegyszerűbb, amit egy zsidó tehet ilyen esetben: sem ujjongva, de ellátólag sem, egyszerűen tudomásul veszi a világot és reményünk ad kifejezést, hogy a pápának a főrabbihoz intézett „*Salom al Jizrael*” szívélyes bucsuzó szava áldásos lesz a világ zsidóságára nézve...

Hát ezt hogyan csinálják?

„Porunca Vremii” című jasszi antiszemita lap, amelyről többször megemlékeztünk hasábjainkon, érdekes polémikát kezdett — önmagával. Ki tudja hogyan, kezébe került az antiszemita újságíróknak egy párisi újság, amelynek címe „*Notre voix*”. Ez egy zsidó lap, sőt horribile dictu — cionista orgánum is. Ez a lap örömmel regisztrálja azt a köz tudomáshoz tartozó tény, hogy amíg a világ valamennyi állama a krízis alatt nyög és alig tudja elűntetni az állami apparátusban felmerülő büdös hiányokat, addig Palesztina konjunktúrális időkben él át, mindenki dolgozik, látkető élet van és teljes gőzzel halad előre a zsidó ország építés. Sőt, 4 és félmillió fontos költségvetési fölöslege is mutatkozik, amely ugyan az angol uralomnak jön jól, de jellemző tünete a zsidó országépítésnek. Így ír körülülül a párisi lap. Ezek általánosan közismert tények.

Am lássuk csak milyen következtetés von ebből le a Porunca Vremii „világlap” szerkesztősége? Nagyon egyszerű. A zsidók, miután „kirebolják” a világot, újból „száraz tábbal” átmennek a Vöröstengeren és kikötnek a palesztinai partokon, ahol vígan élnek a sok hozott pénzből és nem törődnek többé a világgal és annak ezernyi bajával. Így a kis lapocska. Most képzeljük csak el, ahogy egy primitív felusi ember elolvassa ezt, rögtön megjelenik lelki szemel előtt egy csomó zsidó, akik egész nap csak sétálnak, römmiznek és nevetgélnek, csak minden hónap elsőjén elmennek a bankba, hogy felvegyék azt a pénzmenyiséget, ami egy hónapra kell ehez a gondtalan, nagyszerű élethez. Nekünk zsidóknak, nem kell írjuk, hogy az a „dözsölő” palesztinai zsidó, térdig a maláriás mocsarak vizében áll, hogy a földet termékennyé tegye, meg maltert kavart, téglát hord és követ tör, csak hogy épüljön az ország. Igaz, hogy mindezt több intelligenciával csinálja, mint ahogy Jassziban egy antiszemita lapot szerkesztenek. És az is igaz, hogy nem vala-

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában
Hotel IMPĂRĂTUȚII TRAIAN (Terminus)
 szálloda
București, Calea Griviței No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0688
 Az erdélyiek találkozóhelye Bucureștiben!
 Elsőrangú szálloda, felvonóval, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában.
 A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszolgálat minden vonat érkezésénél a pályaudvaron van és dímentesen szállítja a szállodába a vendégek poggyászáit

menyi zsidó proletár ott Palesztinában. Élnék jól is ott. De mi köze ehez a Porunca Vremii-nek? Hát már innen több ezer kilométerre sem élhetnek rendesen zsidók? Innen igazán nem vittek ki pénzt. Semmit sem.

Vagy talán az a pénz is fáj a jó embereknek, amit Hitler engedélyével visznek ki Németországból? Vagy általában fáj, hogy ott „konjunktúra” van. Hígyje el antiszemita kollégánk, hogy nem a sültgalamból van az, amely a zsidó szájakba repül. Nekünk zsidóknak sem itt, sem másutt, de még őseink földjén sem repülnek a sültgalambok a szánkba — a manna hullás bibliai ideje óta. Hogy dolgozunk ott és értünk hozzá és tudunk országot is építeni? Örüljön neki a Porunca Vremii, hátha jön idő amikor kisebb lesz itt a „konkurencia” ezáltal. Ha mi antiszemiták volnánk, minden erővel dicsőítenénk Palesztinát és nem irgylénénk, mert hiszen ez reményt nyújt arra, hogy a „fölszemes” zsidó tömegek emigráljanak. Vagy ezt sem akarják? Hát mit akarnak akkor? Csak előfizetőket? Nem mondjuk ez is álláspont, csak nagyon önző, nagyon alantas és csunya „álláspont” tisztelt Porunca Vremii...

Leon Blum és a francia fegyverkezés.

Ugyancsak fentemlített lapocska írja: Leon Blum, a francia szocialisták vezére, a „kommunisták támogatásával” elgáncsolta legutóbb az alkotmánymódosítást, amelyet keresztül akartak vinni és ő volt oka annak is, hogy 800 millió frankot nem szavazott meg a francia kamara újabb hadianyag beszerzésére. Természetesen ezért tette azt Leon Blum — mert zsidó. Így gondolja legalább, „Az idők parancsa” című „orgánum” és ez a beállítás felel meg igazságainak a legjobban. Hogy ez milyen abszurd, milyen lehetetlen álláspont, arra kár sőt veszelegelni, Leon Blum nem „zsidó szemmel” néz, hanem francia szemüvegen át és mint szocialista. Ha zsidó szemmel nézné, akkor éppen ellenkezőleg az volna a cél,

hogy a világ legnagyobb és mondhatni illoszemita demokrációját minél nagyobb legyen és minél erősebb, hogy leküzdje a fasiszta Európa antiszemita vellettségeit, Pont fordítva — ha a logika volna az ur ezekben a hácsközpontokban Leon Blum az alkotmánymódosítást azért ellenezte, mert a háboruspárti jobboldal akarta fasiszta irányba terelni a francia törvényhozást. A fegyverkezés szótlan a francia nehéipar machinációját, Ha Leon Blum ezt ellenezte, akkor ezt mint jó francia hazafi és mint szocialista meggyőződésű pártvezér tette. De egyáltalán nem azért, miatta a „zsidó terveknek” ez jobban megfelelt. De minek ide logika? Ha véletlenül mellette lett volna, akkor a „Porunca Vremii” nyugodtan írhatta volna hasonló erőfeszített rabuliztikával: Ahá, tudjuk miért akar új alkotmányt a zsidó Leon Blum! És miért szavaz meg újabb 800 millió frankot. Mert ez kell nekik francia zsidóknak. Ha szigorú az alkotmány, akkor bizonyára zsidó érdeket tart. A 800 millióból bizonyos, hogy zsidó hadiszállítók akarnak meggazdagodni. És fegyverkezni akar a zsidógyűlölő Hitlerék ellen. Tehát zsidó érdek... Így is lehet kifordítani a dolgot. Mert nem a logika a fontos, sőt a legutolsó.

A fontos egy: a zsidót ütni. Leon Blumot és a sarki zsidó perencárust. A francia zsidót, meg a németet, a palesztinait meg a románait. Mindegy hogy miért és mindegy, hogy mely okból. Csak ütni, ütni, ütni. In lok? Mert antiszemiták vagyunk — ugyebár Porunca Vremii? Magyarul a lap címe takarja a programot: idők parancsa, ez igen, nem egyéb, mint az idők parancsa...

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucureștiben

KATZ orth. restaurant
 BUCUREȘTI, Str. Carol 32. I. em.

megtorlatlanul a gonoszsgot. Egy év múlva a kocsmáigyullad, a kocsmáros koldusbotra jut s egy félévre rá megöli magát. A lelke ég és föld között fog lebegni és fájdalomában vergődni fog a kocsmá romjain...

Reggel a szegény vándorló fagyva találák a kocsmáros háza előtt. A városba vitték s a zsidó temetőbe temették.

II.

Éppen tíz év elteltével, ugyanazon éjjel, amikor a kocsmáros felakasztotta magát, egy zsidó árendás hazafelé hajtott a városból. Nyáridőben estefelé történt. A nap alászállt, a levegő friss volt és illatos s a mezőket a zöld növények bársonya takarta.

Az árendás a szekerén ült és hajtotta a lovat. Amikor felfelé mentek a hegyre, lassította az iramot, hogy aztán annál gyorsabban hajtsa a síma u'on. Felkapaszkodott a hegyre, aztán leereszkedett a másik oldalon. Mikor a hegy tulsó oldalára ért, megcsordította az ostort, hogy mihamarabb átvágjon a hidon. Arra számított, hogy mikor ájtut a hidon, balra fordul és onnan már egyenes ut vezet a faluba.

Télihold volt. A hold úgy megvilágította az éjszakát, mintha nappal lenne. Az árendás még jobban gyorsította a menetét, a hid már csak husz-harminc lépésre volt tőle. A ló erős, bírja a tempót. Már már a hidnál van. Csak át kell vágjon rajta. Az ostor pattogott s a ló gyorsan szedte a lábát. A hid ott ott állt a szemé előtt. Hajtott, hajtott, de még mindig

nem jutott túl rajta. Mi ez? Ha sötét lenne, azt hinné, hogy leért az utról és eltévedt, de most, amikor a holdnak olyan fénye van, hogy olvasni lehet mellette és az utat úgy ismeri, mint a tíz ujját...

Ismét elővette az ostort s a ló úgy vágatott, hogy megizzadt bele. Ott volt a hidnál. Csak át kell vágjon rajta — és ime, még mindig a hidnál van. Hajtott, hajtott, a ló már alig lélegzett és amint feltekintett — még mindig a hidnál volt.

A hold már messzi volt és majdnem be végezte éjszakai sétáját. Későre járt az idő. A ló erőfentül baktatott, alig bírta állni a lábán. Futott szegény és megszakadásig erőlködve huzta a szekeret.

Az árendás leszálit, hogy könnyítse a ló terhét és hátulról toltta a szekeret. Látta és érezte, hogy mindig előbbre és előbbre halad, de amint feltekintett — még mindig nem jutott túl a hidon. Megállította kissé a lovat. Széjjelnézett, de nem látott senkit.

A közelben egy folyó volt és onnan hallatszott a békák kurutyolása. A mezők felé fordult, hátha ott meglát valakit, de nem látott senkit. Kissé megriasztotta az egyedüllét tudata, de erőt vett magán és újra az ostorhoz folyamodott. Hajtott egy félórát, egy órát, mindig előbbre és előbbre, de amint feltekintett — még mindig a hidnál volt. Ismét leállította a lovat és széjjelnézett, de nem látott senkit. A ló elé ment és látta, hogy nehezen lélegzik s a szemé kidülledtek. Ekör kimondhatatlan félelem fogta el. Egyedül van az országuton, kivüle nincs a közelben egy lélek

sem, még egy kutya ugatását sem hallant... Csend, halotti csend kördkörül...

Egész éjjel fáradozott, hajtott és hajtott, de amint széjjelnézett — még mindig a hidnál volt...

Csak nagyon későn, amikor már virradni kezdett, hirtelen előugrott a kerekék közül egy bárány — egy fehér bárány, nagy, értelmes emberi szemekkel és egy kis hegyes szakállal. Ő szecsapta a két elülső lábát és olyan nevetésbe tört ki, hogy ott helyben meg lehetett halni az ijedségtől. Ugrándozott, néhányszor megtorult és aztán eltűnt.

Az árendás némán állott és nem tudta, hogy mi van vele. A ló, amint megballotta a különös nevetést, felgaskodott és hangosan nyertelt...

Igy állott az árendás vagy egy félórát a szekér mellett amíg magához tért. S amint magához tér, felült a szekérré, kezébe vette az ostort és áthajtott a hidon. Amikor túl volt a hidon hálalmát mondott és a nagy örömtől majd hogy sírni fakadt. Aztán továbbhajtott, egyenesen a faluba.

És ez a fehér bárány, a nagy értelmes emberi szemekkel a kocsmáros volt. A lelke ég és föld között lebegett és nem találta nyugalmot. Ejenként ott vergődött a kocsmá romjain. És minden tíz évben, azon éjjel, amikor felakasztotta magát, kutya, borju, vagy bárányalakját öltötte magára s a hidnál elállta az utat és zokogva könyörgött:

— Engedjétek be... engedjétek be...

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:
WASSERSTROM SÁNDOR

"Népszó" cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Sevath 21, január 25.

Szombat: Sevath 22, január 26.

Heti szidraj: י'תו

Heti háftóra: בשנת ה'תש"ד

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.55

gyertyagyújtás 5.05

Istentisztelet kezdete 5.10

Szombat befejezése 6.10

A munkácsi metszők libabiztosítót állítottak fel. Munkácon libabiztosítót állítottak fel és két csehkorona díjtétel ellenében a frőlivé vált libát visszafizelik. A biztosító intézet élén metszők állanak. Így olvasgató a munkácsi lapok: az. Ebben tulajdonképpen nincs semmi különös, mert ez a biztosítás jól formája, amelyet a Talmud is ismer. A zsidók voltak a biztosítás feltalálói. Azokban lehetetlen, hogy metszők állanak az élén, hiszen ez erkölcsileg inkompatibilis, mert akkor érdekük az, hogy minél több kóser liba legyen és így tehát az egész ügy — nem valami kóser.

A belzi főrabbit is mászerolták. A leMBERGI „Neuen Morgen” közlése szerint a kiélesedett harc a „geri” és „belzi” chassidok között már odáig fajult, hogy a világhírű belzi nagyrabbi személyét sem kímélik és ellenzete odáig ment, hogy denúciálták a főrabbit a miniszteriumban. A belügyminiszteriumot valóságos elárasztják a feljelentések a legintenzívebb vádakkal. Mindenekelőtt azazt gyanúsítják a főrabbit, hogy állását törvényellenesen foglalja be, mert a megválasztása alkalmával a legnagyobb törvénytelenségek történtek. Vádat emelnek ellene, hogy nem felelt a törvény által előírt vizsgát a lengyel nyelvből és még a mai napig sem lett megérve a rabbinátusi székben a kulturális miniszter által. Feljelentésükben azt is felhosszok, hogy jogosulatlanul használja az „országos főrabbi” címet és ezen cím használatát általánosan a törvény által megengedett hatáskörrel, mert egyedül csak a varsói főrabbi jogosult e cím használatára. A kultuszminiszterium megindította a vizsgálatot, a feljelentés adatainak megállapítása végett.

Orosz menekültek Palesztinában. Egy válperből kifolyólag a jeruzsálemi felsőbb bíróság érdekes döntést hozott az oroszországi menekültek államjogi viszonyára vonatkozólag. A felsőbb bíróság ítéletében az oroszországi azon rendelkezésre támaszkodik, hogy mindazok, akik 1917 november 7-ike óta engedély nélkül elhagyták a szovjet területét, azok elvesztették orosz állampolgárságukat. Hosszas tárgyalás után tehát megsemmisítette az alsóbb bíróságok ítéletét, amelyek az ilyen esetekben nem ismerték el a válás jogszertességét és megállapítja, hogy az Oroszországból illegálisan kiáradottak elvesztették ottani állampolgárságukat, tehát nem tekinthetők Palesztinában idegen alattvalóknak és így a rabbi által fogantatott válások teljesen törvényesek.

Zsidó koncesszió földvásárlásra Libanonban. Jeruzsálemből közlik, hogy a „Commerce de Levant” szerint több zsidó földbirtokosok Haláhból a szíriai köztársaság területén önállósággal bíró Alexandrette kerületéhez fordult azzal az ajánlattal, hogy az Amok-síkság kiszélesítésére vonatkozó koncessziót engedjék át nekik. Az Amok terület, Szíria legészakibb részén van, közvetlenül a török határ mellett. Szíria és Libanon képviselői járnak közbe az ügy érdekében. Az egész terv 170 millió frankba kerülne. Ezen a területen zsidó telepítéseket terveznek.

Palesztinába akar utazni?

Forduljon azonnal a „Levont” utazási részvénytársasághoz, București, Strada Smârdan 11, vagy az ország különböző városaiban lévő képviseleteihez, amely Önnek egy kényelmes, biztos és rendkívül olcsó utazást biztosít.

LEVANT

utazási részvénytársaság
București, Str. Smârdan 11. Telefon: 329-83.

Képviseletei:

Cluj, „Hermes”, Cal. Reg. Ferdinand 13. Oradea, Str. N. Filipescu 13. Sibiu, Pi. t. Unirii 25. Petroșani, Strada Budai Deleanu 1. Huedin, Kona Jicohak. Satu Mare, Katz Heinrich. Dej, Izsák Samu.

Shitreet Tel-Aviv és Jaffa rendőrbírója. A Szászty per elsőfokú bírónak, mint államügyész szerepelt Shitreet — mint Jeruzsálemből jelentik — Tel-Aviv és Jaffa városának rendőrbírájává nevezetett ki. Legutóbb a jeruzsálemi rendőrfelügyelő helyettese volt.

A palesztinai zsidó irók szövetsége az idel purim-karnevál mellőzését kéri Bialik halála miatt. Röviddel ezelőtt a palesztinai irók szövetsége ezzel a javaslatot fordult Tel-Aviv városi tanácsához, hogy ez évben a Chaim Nachman Bialik halála miatt gyász jeléül ne rendezzék meg a purim karnevál ünnepeit, amelyek Tel-Avivban szokták lefolytatni. Tel-Aviv város tanácsa eddig még nem foglalt állást a kérelem tárgyában.

Tíz év múlva Palesztinában 920.000 zsidó és 950.000 arab lesz, írja az arab „Falastin”. Jeruzsálemből jelentik a „Falastin” nevű arab újság számításai közli, amely szerint tíz év múlva Palesztina lakossága a következőképp fog alakulni: Ha a zsidó bevándorlás a mai tempóban fog haladni, vagy évenként 50.000 zsidó fog bevándorolni, úgy tíz év múlva Palesztinában 920.000 zsidó és csak 950.000 arab lesz. Ezen számítás alapján a lap szerint nagy a veszedelem a tekintetben, hogy az arabok csakhamar kisebbséggé válnak Palesztinában. — Sajnos, a „Falastin” számítása nem egészen helytálló.

A palesztinai adók és vámok leszállítása. A telavivi kereskedelmi kamarának legutóbbi ülésén Hoshien, a Palesztina kormány gazdasági vezetője, Palesztina közigazgatásának emelése érdekében az adók és vámok leszállítását követelte. Közölte azt is, hogy a Palesztina kormány további kölcsönt fog engedélyezni a nyilvános köznevelés számára és hogy Tel-Avivban egy központi postahivatalt fog felállítani, mert a mai nagy forgalmat másképp lebonyolítani nem tudják.

A vatikán a kikereszteltet zsidókért. Az „Illustrazione Vaticana”, a pápa hivatalos organuma állást foglal a porosz iskolákban bevezetett „Hindbuch für Judenfrage” című könyv ellen, melynek szerzője, az elhalt Theodor Fritsch, az antikeresztény és antiszemita agitátor volt. A lap megemlíti, hogy a német konzervatívum megközelítésével kapcsolatosan Pacelli kardinalis is egy tiltakozó jezsuita nyújtott át a német kormányhoz, amelyben tiltakozik a kikereszteltet zsidók jogainak elvételére ellen.

Világító-torony Tel-Aviv előtt. A Palesztina kormány megbízásából a Larkon-folyó torlatánál, Tel-Avivól északra, megkezdtek egy világítótorony felállítását. Ezen a területen tikkötli telep is lesz, miután a jaffai kikötő — a növekvő forgalomra való tekintettel — használhatatlannak bizonyult.

A „Vaad Leumi” és a zsidó világkonferencia. Dr. Nchum Goldmann referátuma után a „Vaad Leumi” (Palesztina zsidó nemzetellenés) elhatározta, hogy aktíve részt veszzen a zsidó világkonferencián és I. Ben Zvi elnökölt delegálta a zsidó világkongresszus előkészítő exekutív részébe.

Nashashibi polgármestersége végleg elintéződt. A jeruzsálemi kerületi bíróság most foglalkozott a múlt év október hó folyamán megvártott jeruzsálemi polgármester választás alkalmából beadott választási petícióval, amit a kibukotti Rahav Bey Nashashibi nyújtott be, kérve a választás megsemmisítését. A bíróság rövid tanácskozás után, a petíciót, mint teljesen alaptalan elutasította és ezzel az újjanban megválasztott Dr. Hussein Kaldit megerősítették pozíciójában. Amint köztudomású, a zsidó tanácsotagok kérték a kormányt, hogy Jeruzsálemben a nyomó zsidó lakosságot tekintetbe véve, egy zsidó polgármestert nevezzenek ki erre vonatkozólag a kormány még ezidáig nem döntött.

Togal használ, anélkül, hogy ártana!

Véleménye a Togalról az, hogy a Togal használ, anélkül, hogy ártana. Gyakori, heves fejfájásban szenvedek, különböző szereket használtam, melyek egyhülést hoztak ugyan, de ugyanakkor vagy a gyomorra, vagy a szívre kellenem belfolyással voltak.

A Togal mesélj Rögön megszűnnek a leghevesebb fejfájások, anélkül, hogy kellenem mellékhatással voltak.

Cs! 'lag Mariska, Tamasvár.

A Togal gyors és biztos hatása gyógyszer rheuma, közvény, idegrendszer és háztudományok, álmatlanság, spanyolnátha és hűléses betegségek ellen. Togal kiváló szja a húgyszor, bakteriumölő, tehát a bajt gyökerében támadja meg.

Dinzengoff polgármester súlyosan megbetegedett. Meier Dinzengoff telavivi polgármester súlyosan megbetegedett. Állapota napról-napra rosszabodik és az orvosok a nagybeteg állapotát kritikusan mondják. Minden remény a vérátömlesztésben van, amit egyedüli mentésnek tartanak az elgyengült páciens számára. Amint Telavivban híre ment, hogy vérátömlesztésre van szükség, számtalan jelentkező akad, akik felajánlották a véruket e célra. Egy öreg ember vért találtak alkalmasnak az átömlesztésre. Egész Tel-Aviv nyugtalanul várja a további híradásokat a nagybeteg állapotáról.

Képek Hitler birodalmából. Egy angol újságíró, aki röviddel ezelőtt beutazta kelet Poroszország városait és községeit, az I. T. A.-hoz intézett beszámolójában kétségbeesetten vázolja az ottan lakó zsidók helyzetét. Ezek az exponált helyeken a nemzetiszocialista hivatalnokok valósággal élet-halál fölött urai a zsidó lakosoknak. Sorsukat, a folytonos zaklatások és sikanériák által teljesen lehetetlené teszik. A zsidók elleni bojkott a karácsonyi ünnepek elmúltával is a legnagyobb intenzitással tovább folyik és a megszervezett őrségektől való félelemben, senki sem meri állni egy zsidó üzlet küszöbét. A zsidók főfoglalkozást ágáiktól, a marha és terménykereskedéstől teljesen letettek szorítva. Az elszegényedett kereskedőknek tehetetlenül lániuk kell, hogy adótarozásait fejében minden vagyonukat elkötyve-tyélik, anig nem adnak lehetőséget, hogy követeléseiket behajthassák. Számtalan helység bejáratánál plakátok vannak kifüggesztve hogy „a helységben a zsidók jelenléte nem kívánatos”. Julius Sirelcher szenylapja a „Da Stürmer” a legelterjedtebb sajtóorganuma kelet Poroszország községeinek. Az ő jelszava: „A zsidók a mi szerencsétlenségük”, minden ktraktat főhelyén dísztelenkedik óriási betűkkel. Társadalmilag a zsidók teljesen izolálva vannak. Nem köszöntik őket és nem fogadják köszöntésüket. Zsidó temetéseket gyakran zavarják meg a „nagyjövőji hillerifjak”. Schneldumühl polgármestere a városi vágóhídon figyelmeltetést függesztett ki, hogy azon mérsárosok, akik zsidótól szerzik be levágandó marhát, azoknak a mérsárszéke elé „bojkottorséget” fognak felállítani.

40 németországi zsidó orvos Sanghaiba. Sanghaiba a Hitler uralom óta eddig 40 német zsidó orvos érkezett és telepedett le. A híradás szerint, a kilenc orvosokat úgy ez európai, mint a bennszülött lakosság nagyon szívélyesen fogadta és mindegyiknek máris kilüfőben jövedelmező praxisa van. Egy Sanghaiban 42 éve élő francia mérnök boldogan mesélte, hogy az egyik emigráns orvos néhány hónap alatt kigyógyította öt makacs betegségből, ezért elhatározta, hogy köszönő levelet fog küldeni — Hitlernek...

Házasságokat legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Reg. Ferdinand 116. Telefon 142.

Pályázat

A Targu-muresi Izr. hitközségnél egy „másgíach” állás kerül betöltésre. Pályázhatnak vallásos életű, negyven éven aluli román állampolgárok, kik 3 elismert rabbitól mindkét metszésre képesítéssel bírnak, előmádkozók és törőfelolvasók, „Móhá” előnyben részesülnek. Bizonyítványmásolatokkal és családi körülmények megjelölésével kiegészített pályázatok 1935 február 15-ig küldendők be. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltség megtérítésére csak meghívottak tarthatnak igényt.

Targu-Mures (st. Gen. Grigorescu 22), 1935 Jan. 10.

Az elnökség.

Látogassa meg Bucureștiben a „Luvru” Szállodát

Str. Carol No. 4. (szemben a posta központtal.) — Telefon 307-92.
Teljesen újonnan átalakítva, a legmodernebb kényelem. — Szobák már 80 leltől
kezdve. — Telefon — Fürdő — Hideg-meleg víz.

A „Népünk” eredeti riportja a krakkói világkonferenciáról

Utban a zsidó nemzeti állam felé...

Irla: Dr. Gottesman L. L. (Prága)

Krakko. Furcsán érzem magam, amikor leírom ezt a szót: Krakko. Krakow, ahogy itt írják. Vagy, ahogy jiddisül hangzik: *Krakew*. Szép, élénk város nagy zsidó multtal. A legrégibb lengyelországi zsidó város. Már 1304-ben írnak a zsidó uccáról. Zsinagógájáról már 1356-ban és lemelőjéről 1374-ben lettek említések. Körülbelül 100 esztendővel később az egész zsidó negyed leégett és ezután a nagy szerencsétlenséget kihasználva, kikergették a zsidókat, véres pogromok között. Akkor költözik a krakkói zsidóság Kazimiers nevű szomszédvárosba, amelynek zsidó története szoros kapcsolatban van a krakkói zsidóság történetével. Minden ucca felül van zsidó emlékekkel. Ott áll nagyszerű komorságú a 14. században épült nagy zsinagóga és egyik uccában pedig ott van a híres Remu templom, amelyet 1557-ben építettek kőből és téglából, mert addig csak fából volt felépítve. Lenyűgöző hatása az 1640-ben reneszánsz stílusban épült nagy zsinagóga, miután annak építője hatalmas pert folytatott az akkori krakkói püspökkel.

Krakko, a régi lengyel koronázó város, most a régi csaknem évezredes zsidó tradíciók mellett, újakat kapott. Talán nem is véletlen, hogy itt, ahol a levegő régi zsidó emlékektől terhes, tartotta meg a revizionista világutó konferenciáját. Itt harsan fel először dübörgő messzihangzó követeléssel, hogy bár itt minden békés, zsidó emlékekről regél, azonban a zsidóságot még közelebb fűzi egy másik emlék, amely még szorosabb mint ez és ez az emlék: Palesztináé. *Az új zsidó állam egyik szilárd köve tétellett le most itt Krakko-ban és nagy jelentőségét még a revizionizmus eridőszerinti ellensége sem tudja tagadásba venni.*

A krakkói zsidóság ünnepélyes külsőségek között fogadta a 187 delegátust és a konferenciára érkezett több mint 4000 vendéget. Minden hotel és csaknem minden zsidó ház a konferenciális tilkarság rendelkezésére állott és példázertlenül volt az elhelyezés és elszállásolás. Rend és fegyelem volt minden vonalon, mert ez a revizionizmus szimbóluma, és ez kell végigkísérje győzelmi útján. Csak aki itt van, mint én és látja ezt a tetterős fiatal generációt, aki hallja ezeknek a 25-30 éves fiataloknak ragyogó, belső hévtől áthatott szónoklatait, akkor azt kell éreznie, hogy ezek a jövő! Akik ezt végignéztük, azzal a tudattal megyünk innen el, szűkebb pátriánkba, hogy a revizionizmus útjának első etappját befejeztük. A felvilágosítás nagy munkáját elvégezte már az a lelkes sereg és látható, hogy a jövő ezek kezébe lesz jutva. A gyepő itt jó kezébe kerül és ezért várjuk a következő etappot: a tettet!

Öt napig tartott a Brit Trunpeldor és hat napig a Hazohar világkonferenciája. A Betárnál csakis héberül, a Házoharál a héberben kívül, jiddisül és németül is beszéltek. Krakko városa ilyen színes zsidó csoportokat még sohasem fogadott felül között. 42 állam küldötte volt jelen, közöttük Kína, Tunis, Egyiptom és Palesztina 32 tagú küldöttsége. A két fentemlített konferencia között még lezej

lott a Keren Telhaj és Brit Hehajil világkonferenciája is. Hatalmas munkát kellett végezni és általában reggel négy órakor fejeződtek be naponta a tárgyalások. És reggel 9 órakor már mindent talpon volt, hogy tovább dolgozzék, mert tudta minden delegátus, hogy itt életbevágóan fontos zsidó érdekekről van szó. A bizottsági tagok meg egyáltalán le sem feküdtek.

Külön fejezetet kell szentelni *Vladimir Jabotinsky*nek. Emberfeletti munkát végzett a vezér, Nem is tudjuk akkor aludt. Minden egyes szervezet megnyitót és záróbeszédét tartotta. A sajtókonferencián ő elnökölt és minden fontosabb bizottsági ülésen részt vett. Közben cikkeket diktált és küldöttségeket fogadott. Jabotinsky nagyon friss és teljes egészségében volt. Látszott rajta, hogy a konferencia varázsa magával ragadta és mindegyik beszéde magányi ragyogó remekmű volt. Az egész konferencia személyének varázsa alatt állott és amikor belépett a terembe, siri csend fogadta, hogy azután annál frenetikusabb tapsoránál igazolja minden szavát. Különösen a Telhaj konferencián tartott beszéde oly lélekemelő volt, oly magaslatos, hogy a jelenlévő baloldaliak, valamint antifaszista világnézeti kiküldöttek is lelkesen ünnepezték.

Jabotinsky hétfőn reggel 6 órakor tartotta záróbeszédét és délután már el is utazott, hogy idejekorán elérhesse hajóját, amely Cherbourgól indult, hogy Amerikába vigye. Két hónapos előadási turnéra indul, az Egyesült Államokba és első beszédét már január 28-án tartja New Yorkban. Időközben lezajlik az amerikai Unió konferenciája is.

Nem véletlen, hogy a revizionista mozgalmat „Unió”-nak nevezik. A konferencia bizonyítja, hogy itt minden árnyalat képviselve van. *Az ortodox és neolog rabbi delegátusoktól egészen a palesztinai, illetőleg a lengyelországi munkásszervezetek kiküldöttjéig, — minden árnyalat képviselve van. Mindegyiket vonzza az a nagy nemzeti érzés, amely minden romboló és széjjelharó érzés helyett a festvérség, szeretet és bné brith eszme magasztosságát hirdeti. Brun palesztinai delegátus javaslatára a konferencia egyhangulag tette magáévá az *oneg sabbat* gondolatát. Szigorúan megparancsolták minden revizionistának (és itt van fegyelem), hogy *szombatot megszegnie nem szabad!* Alig múlt el a határozat kimondása után néhány óra, amikor megjelent egy nagy küldöttség, kimondott ortodoxokból álló és egy Tórárt ajándékoztak *Jabotinsky*nek azért a nagy érdeméért, amelyet a zsidóságot általában és amit a valunkért tett.*

A világsajtó felülden erősen van képviselve. 76 újságíró volt jelen, akik 300 újságot képviselnek. A „Times” és „Temps” riporterei külön repülőgépen jöttek és az amerikai Hearst lapkoncern is leutoldotta tudósítóját. Európa csaknem valamennyi kormánya üdvözlő táviratot küldött: Anglia, Franciaország, Olaszország, Belgium, stb.

Wedgwood ezredes igen megleghangus levellet intézett a konferenciához, főleg *Jabotinsky*hez, amely hatalmas benyomást keltett a konferencián jelenlévők között. Érdekesnek tartjuk a levellet itt közzélni szövegszerű fordításban, amelyet *Colonel Josiah Wedgwood* intézett *Jabotinsky*hez:

„Kedves *Jabotinsky*!

Támogatom az Önök által kezdeményezett világpetíciót a palesztinai szabad bevándorlás és érdekeiben és céljaival teljesen egyetértek. A mai igazságtalan világban ez nem több mint egy egyszerű igazság. Az üldözött zsidók számára azonban ez az egyedüli reményüket jelenti. Az ország felvevőképességét majd a természeti törvények maguk fogják szabályozni és nem azok fogják meghatározni, akikben a zsidók számára nincs meg a barátságos érzés és akik nem éreznek együtt fájdalommal.

Az angol parlament az igazi fórum, amelynek a petíciónak fordulnia kell. Ennek a testületnek a részéről sem ígérhetek gyors és biztos segítséget, de másodszor a szerint nincs más testület, amely emberbaráti indokokat jobban megértene és ezért alkalmatlan volna ezeket az elemi igazságokat biztosítani. *Bár az angol parlament — miként a többi parlamentek — sem marad mentes attól a ragályos járványtól, amely Berlinből kiindulva, az egész világon elterjedt, De remélem, hogy a mi parlamentünk legelőször fog kilábolni az infekcióból és hogy a világpetíció az ő rokonszenvét felkelti és ezáltal stettetni fogja meggyógyulását.*

Az angol államszolgálatnak a hallgatása a zsidó történelem ezen borzalmas krízisében számomra éppen olyan kínos, amilyen fájdalmas a zsidókra. A hatalmas szó, amely „megállítja” kiálthatott volna a legremesebb kegyetlenségeknek, nem hangzott el. Nem jartunk elő jó példával, nem képviseljük többé a szabadság és az emberiség világát, ahogyan kellene. A mi tradícióink elaludt. És ezért magamévá teszem ezt a becsületes és őszinte világpetíciót: *Vajha eldörölné a keltot a mi jó nevünkéről!*

Folytassa a petíciót méltósággal, vigye ki a szöveget módjára és imádkozzon, hogy *Ábrahám, Izsák és Jákob Istene egy szabad Angliát üzentőzzön arra, hogy jóvátegye az igazságtalanságot és így megmentse „a te népedet: Izraelt!”*

Legyen meggyőződve róla, hogyha az alkalmatlan időpont elerkezik és én még tegye leszek a parlamentnek, ott a petíció napirendre fog kerülni.

Öszinte híve!

J. C. Wedgwood

A lengyel kormány is természetesen képviseltette magát és megbizottja megleghangus nyilatkozatban szögezte le a lengyel kormány ama álláspontját, hogy minden tekintetben támogatja a zsidóság palesztinai munkáját.

A revizionista konferencia külső képét az uniformitások adták meg. A Betár barna uniformisai mellett a zsidó frontarcosok szürke egyenruhája adott változatosságot. Egyszerű, harmonikus és diszciplínált közösség benyomását keltették a jelenlévőkre. Rövid, frázismentes beszédek, rövid tárgyilagos elnöklés, megóvta a jelenlévőket, hogy zűrzavarban legyen részük (amely oly sajnálatosan jellemezte a legutóbbi prágai cionista világkonferenciát). Egy meglevő állam „száműző” parlamentjének benyomását keltette a krakkói konferencia, egy igazi nemzeti parlament külső és belső adottsága volt megtalálható. Ha valaki azt ajánlotta volna, hogy kiáltóki a zsidó köztársaságot, még azt is megtehetné volna olyan transba volt a delegátusok tömege. *Jabotinsky* könnyes szemekkel tartotta záróbeszédét és új hűségkötést tett a zsidó nép, zsidó tradíció és a zsidó állam szentségére. A krakkói konferencia véget ért. **UJ FEJEZET** kezdődik, melynek ezt a címet adhatjuk: **„Utban a zsidó nemzeti állam felé...”**

— Palesztinai bevándorlók veszedelme és egy utasnő halála a viharban. Január 9-én a „Polonia” 939 zsidó bevándorlóval érkezett a haifai kikötő elé ahol rendkívül erős viharral kellett megküzdenie. Az utasok közülösen a nők, igen sokat szenvedtek a tengeri betegségtől, néhány nőnek az állapotja egyenesen életveszélyesre vált. A hajórendben költözt ki, de egy *Bracha Ratonka* nevű nő *Ostroból* meghalt a hajón, még mielőtt az a haifai kikötőben befutott.

Bundák, szőrmék, szűcs cégnél
meglepő olcsó árban NEULENDER E. Arad, Bul. Reg. Maria 12.

Egyesületi hírek

Wizo-élet Reteagon. Az újonnan alakult Wizo csoport Reteagon szép működéséről számol be. Összeállítások, koncertek tartottak meg. Mult hónapban két teasztélyi rendeztek, az egyik Adler Samuél elnökné, a második Löwinger Hermanné elnökné rendezésében. Mind a két rendezvény nagyon szépsikerült.

A chusit hitközségben az elszakadási törekvések kezdének elcsúszni, dacára a miniszteri engedélynek, hogy külön neológ hitközséget alapíthassanak, mivel a különválni akaró hitközségi tagok nem rendelkeznek azokkal az anyagi feltételekkel, amit a törvény előír egy önálló hitközség felállítására vonatkozólag. Így még remélhető, hogy az egység, ha áldozatok árán is, — meg lesz mentve.

A nyitrai ort. hitközségben most zajlottak le a választások, melynek eredményeképpen a következő képviselőtestületi tagok lettek megválasztva: Bock Izidor, Braun Náhán, Bogyanzsky Maxim, Drinfeld Emánuel, Ehrenfeld Armin, Grosz Vilmos, Graizinger Henrich, Groszmann Aladár, Goldstein Mór, Holländer Izrael, Höfnerberg Jósef, Herz Armin, Kohn Eisóp, Linkenberg Viktor, Neumann Adolf, Schlesinger Gyula, Stark Adolf, Steiner Bernát, Steiner Abraham, Schick Gyula, Pach Rafael, Rosenihal Sándor, Reichenthal Jakob, Weisz Vilmos (Perbete), Weisz I. Hermann, Vejda Iscr, Weisz Salamon, Ungár Adolf (ker.), Zóbel Sándor, Kohn Adolf, Spitzer Sándor, Schulz Ignác, Diamant Leopold, Herz Hugó, Weisz Leopold, Hochmann Mór, Adler Köbi, Schlesinger Henrik és Löfler Henrik.

Az uzhorodi (ungvár) hitközségben is megkezdődtek a különválnási mozgalmak. Az úgynevezett "célemiek" el akarnak szakadni a hivatalos hitközségtől, csak előbb beakarják vágni, hogy az illetékes fórumok milyen álláspontot fognak elfoglalni hasonló esetekben.

Az uzhorodi (ungvár) hitközség elnökségének a kezdeményezésére és meghívására, e hó 17-én ankétra gyűltek egybe a ruszinok hitközségének delegáltjai, hogy egy tervet dolgozzanak ki, miként lehetne a hitközségek sűrűn gazdasági helyzetét szorítani. Halálra ment, hogy 14 napon belül Ujlakra vagy Királyházra egy országos konferenciát fognak egybehozni, ahol ezen elodázhatlan kérdéseket tárgyalják.

A salontai izr. hitközségben az elmúlt héten rendkívüli érdeklődés mellett folyt le a vezetőség megválasztása. A választás eredménye a következő: Elnök: Engel József, alelnök: Farkas Kálmán gazdasági előjáró: Ifj. Ullmann János, kultus előjáró: Fuchs Sándor, iskola zéki elnök: Döme Károly. A hitközség új vezetőségének tevékenysége elé nagy várakozással néznek.

Szatmár vallásos zsidóságának szombaton érdekes vendége lesz. Rabbi Saje Halberstamm kraiói rabbi, a világhírű szerbi rebbinak, a "Dvir Chajim" szerzőjének a fia látogat el Szatmárra, hogy résztvegyen Halberstamm rebbinak, — aki a vendégnek nagybátyja, — a leánya által tartandó menyegzőjén.

Az alba-juliai Wizo-csoport új vezetősége. Az alba-juliai Wizo-csoport vezetőségi gyűlésén a következő új vezetőséget választották meg: Elnök dr. Springer Sándor, alelnök Mendel Szerén és Klein Miksa, ügyvezető Treitel Izidor, főtitkár Kertész Arnoldné, titkár Rosenihal Mór, pénztárnok dr. Löwy Blanka. Válaszmányi tagok: Berkó Dezsőné, Gál Miklósné, Hermann Izóné, Rosenfeld Ákóné, Samuel Lajosné, Weisz Jenőné. A gyűlés a következő munkaprogramot állította össze: Minden második héten kézmunkadélután kultúrlehetőségekkel egybekötve, minden utána következő második héten teasztély. December 19-én Rosenihal M.-né lakásán az alba-juliai Wizo-csoport gyűlést tartott, melyen egy "Anyák napja" rendezést határoztak el. Ezt a rendezvényt a legközelebbi időn belül fogják az újonnan megnyitott klubhelyiségben megtartani. Treitel Izidor, alelnök Reuben Grossmann fordítását "Georg Eliot, mint kereszténycionista" olvasni fel. A felolvasás nagy tetszést aratott.

A Somcuta-Mare-i Wizo csoport december 31-én, este Oránát Ernőné rendezésében nagyon jól sikerült büfével egybekötött teasztélyt rendezett, amelyen a negyszámban egybekötött a hajnali órákig mulattak. Az est keretében dr. Jakob Menyhélné a szatmári országos Wizo-megbeszélésről tartott beszámolót. Utána Jonovics Jenő énekcszámait, valamint Baruch Vilma aktuális strófáit elmondták az est műsorán.

A toplítai E. Zs. N. Sz. helyi csoport közgyűlése. December hó 2-án tartotta a toplítai helyi csoport útszabályozását. Gráb Mór díszelnök távolléte miatt Breil Pál titkár megnyitja a gyűlést és bejelenti, hogy elnök és díszelnök hiányában a gyűlést levezeti. A közgyűlés a több tárgysorozat lefolytatása után a következő új tisztviselői választotta meg: Díszelnökök: Lichvornik Fülöp és Gráb Mór. Elnökök: Mármor Vilmos, Mármor Mórtizné, Liquevnik Fülöp, Schauer Márkusné. Alelnökök: Juszter Bence, Mármor Elias, Büttner Izidor. Ügyvezető elnök: Márton Béla. Titkár: Breil Pál. Jegyző: Hirsch Simon. Pénztárnok: Krausz Ignác. Ellenőrök: Ortunbaum Béla és Hoffmann F. És 11 választmányi tag. Márton Béla székfoglalójában 100 százalékos cionista munkát ígér és kér a közgyűlés tagjaitól.

Az oradeai (nagyvárad) Brith Hanoar Hámizrachi erősen látogatott és sikerült szíjputot rendezett szombat este. Az ifjúság B. v. Kamma traktusát fejtette be és est egy kedélyes Melave-Malka keretében ünnepele meg. A szorgalmasan tanuló ifjúság részéről Just József és Mittelmann Nándor nagy hatást kiváltó charitot előadást tartottak. Az idősebb mizrachisták részéről Friedmann Armin, Mittelmann Jakob, Kesztenbaum Miksa, Wasserstrom Sándor, Just Mose, Ráth

Efraim és Feldmann Nándor (Siget) üdvözölték és to ábbi szellemi és lelki önképzésre lelkesítették a váradai nemzeti alapon álló ifjúságot.

Új vezetőséget választott az oradeai Szentegylet. Beszámoltunk arról, hogy az oradeai 205 éves iennilő Chewra Kodicsában (Szentegyletben) a képviselőtestület 35 tagját újra választották. Az újonnan kiegészített képviselőtestület január 20-án tartotta meg tisztújító közgyűlést, amelyet hosszas tárgyalások előztek meg. Ebből egy volt, hogy a bekerült "hitközségi párt" olyan személyi kívánalmakkal lép fel, amelynek teljesítése esetén a régi chewra vezetőség teljesen visszavonult volna a vezetésről. De mert nem merték kitenni a chewrát ama veszekedésre és a múlt évben hunytak el. Steiner Benjámin megindult, remegő hangon beszélt Dósy Lajos aces emberbarát érdemeiről, aki sokat áldozott az egyelet érdekében. Weisz I. Miksa, kiváló talmudtudós volt és bü chewra tag. Kohn Dávid, ekit annyira meggyászolt Oradea város zsidósága a osztatlan részvét mellett temették el, kiváló emberbarát volt, aki nagyon sokat tett a Chewra érdekeit és számos intézménynek alapítója volt. Elhunytak még Stern S. Entre és Mandel Béla képviselőtestületi tagok, akik valamennyien áldozatkész tagjai voltak Oradea leg régibb nemes intézményének. Megemlékezett a napokban elhunyt dr. Weimann Jenő ügyvédől, aki 20 évben át lelkes ügyésze volt az egyeletnek és Rosinger Jakabról, aki mint a chewra egyik tevékeny dolgos tagja és gondnok színtén áldásos tevékenységet fejtett ki.

Nussbaum Sámuel emelkedett szíléra és méltatta Steiner Benjámit, aki most töltte be 84-ik életévét és még teljes szellemi és testi erejében mint a Szentegylet díszelnöke, most is fungál és mint pártatlan választási bizottsági elnök most is bírja a tagok osztatlan szeretetét és bizalmát. 50 éve tagja a chewra képviselőtestületének és kéri, hogy ez alkalommal szeretettel üdvözöljék és kérjék a Mindenható, hogy még sokáig legyen segítségére az egyeletnek, nagyszerű munkájával és áldozatkészségével. Zúgó tapsal ismerték el ezután a részvevők Steiner Benjámin, a Chewra volt elnökének és doyenjének érdemét.

Ezután megejtik a választást. Tekintettel arra, hogy csak egy lista érkezett be, Steiner Benjámin vál. biz. elnök megválasztottaknak jelenti ki a következőket: újabb három évre egyhangulag: Elnök: Leitner Lázár, alelnök: Silbermann József, pénztárnok: Deutsch Ignác, ellenőr: Klein Dávid, gazdasági tanácsos: Gellis Gyula, alapítványi gondnok: Moskovits Izidor, gondnokok: Neumann Lipót, Ullmann Miklós, Freund Miksa, Farkas Sámuel, Heller Adolf, Oppenheim Mór, tanácsosok: Reich József, Nussbaum Sámuel, Z. v. István Adolf, Freund Lajos, Rothbart A. Ede és Sonnenwirth Sándor.

Ezután bizottság ment az újonnan megválasztott elnökhöz, amelynek tagjai voltak Nussbaum Sámuel, Silbermann József és Gellis Gyula. Leitner Lázár belepésekor hirtő ovációval fogadták és Steiner Benjámin meleg szavakkal üdvözölte. A chewra képviselőtestülete egységesen üdvözölte a nagy érdemeket felmutató 15 éves elnök Leitner Lázár mögé, akinek munkája nagyszerűen felvirágoztatta a nagymultu egyeletet. Chezek veamac a további munkára. Leitner Lázár elnök meghatóan mondott köszönetet az irányába mutató szívetért s bár fáradtnak érzte magát, de mert erőt ad neki az egységes bizalom, amely vele szemben úgy itt benn, mint a nagytömegnél megnyilvánul, velőséggel életideálja lett a 205 éves chewra felvirágoztatása és a nagy kórházintézmény továbbfejlesztése, amely a legszebb zsidó erények látható és beszédes bizonyítéka. Igéri, hogy továbbra is azzal a szeretettel fogja vezetni az ügyeket, ahogy azt eddig is tette, csak támogatassák őt munkatársai szívetlen munkájában, úgy mint a múltban, a jövőben is. Ezután a legnagyobb harmóniában végződött az oradeai Szentegylet 204. évi közgyűlése.

Nem mulasztható el a legnagyobb elismerés hangján írni a Szentegylet miniszteri adminisztrációjáról. Talán egyetlen erdélyi zsidó közületben sem fordul elő, hogy január 20-án már a nyomtatott, felülvizsgált számadást az előző évről betérjesszék. Köszönhető ez a három esztendővel ezelőtti Deutsch Ignác pénztáros által felfeltett keltős könyvtárnak és annak a buzgó munkának, amelyet helenini mintákkal és precizitással végzi énzellenül munkáját Természetesen a Szentegylet és kórház mintaszerű adminisztrációja a kitűnő tisztviselőkarának is köszönhető.

— Felhívás jugoszláviai előfizetőinkhez. Inkasszánunk, Lebovits Jakob ur jugoszláviai előfizetőinket rövidesen felkeresi, hogy járandóságainkat beinkasszálja. Kérjük olvasóinkat, munkájában támogassák, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatalosát és hogy akadálytalanul küldhessük ezután is címükre lapunkat. A "NÉPUNK" kiadóhivatala.

A horogkereszt teleplezte Chaplint

Charly Chaplinról az utóbbi idők politikai krónikája csak azt jegyezte fel, hogy levágatta világhíres bajuszát, mióta Hitler kancellár lett. Hitler ugyanis tökéletesen lemásolta Chaplin bajuszát és a nagy komikus egy nyíl levélben a kancellárt azzal vádolta meg, hogy — plagizál. És politikai sikerét is Chaplin bajuszának és állójainak köszönheti. Hogy mennyiben volt igaza Chaplinnak azt majd kideríti az oknyomozás. Tény az Charley levágta a bajuszát, mert Hitler diszkreditálta azt. — Én elkerültem eddig a politikai életet — írta Chaplin a kancellárnak, — mert nem akartam Önnek az újába állni. Ön uram azonban már nem olyan fair. Belekönlérek mesterségembe, lemásolja bajusszomat és úgy színészkedik, mint akármelyik ripacs. Nem uram, Önnel nem viselek egyforma bajuszt...

Chaplinnak ez volt az első összeütközése a horogkereszttel. A világ nevetett de egyébként nem érdeklődött Charley személyi adatai iránt. Ha azonban kíváncsi újságírók mégis interjú kértek a művésztől származásáról, Chaplin kitért, vagy fölényesen csak ennyit mondott: „Azt hiszem ereimben az összes fajok vérei összefutnak... Így például van bennem ir vér, de cigánykeresztződés is...” Arról, hogy zsidó, Chaplin nem ejtett ki egyetlen szót sem. Chaplin nem beszélt erről. A világ pedig már elfelejtette, hogy a londoni zsidónegyedben Izrael Zangwill fedezte fel az ismeretenség homályában élő zsidó komikust és neki köszönhető, hogy megszületett az első film Charley szeniális alakító-művészetével. Hogy Chaplin halás volt e a felfedezőjének azt nem tudjuk. Azt azonban igen, hogy a zsidósággal szemben hálátlanul viselkedett. A világot jelenő színpadon a Jupiterlámpák fényében, ellefejtkezett és messze, messze elítávolodott népétől és letagadta származását. Chaplin ugylátszik nem jó ajánló levélnek találta a zsidóságot és inkább érdekes akart lenni, mint zsidó. Inkább beszélt cigánykeresztződéséről, ir vérről, mintsem, hogy egyenesen vállalta volna az igazat. Persze Chaplin színész, játszik, alakít, befesti magát, kacag és sir egyetlen pillanatban, neki nem okoz különösebb gondot, ha hazudni is kell...

Chaplint azonban elérte a végzete. Hitler valóban keresztlezte újá. Hitler annyira belekötölködött mesterségébe, hogy most le is leplezte riválását.

Németországban betiltották Chaplin filmjeinek előadását. A fajtatózó hivatal ugyanis kiderítette, hogy Chaplin nem ir és nem cigány, hanem — zsidó. Szegény Chaplin! Sikerült neki becsapni a világot és most leplezték. Kinevetett mindent és mindenkit, gunyt üzött az életből, a valóságból, az emberekből, a társadalomból. Gunyt üzött Hitlerből és a horogkeresztből is. De most az egyszer ő az „áldozat”. A horogkereszt nem tűrte a provokációt és kiderítette származását. — Most újra Chaplinen nevel a világ és most az egyszer Charleynek sirnia kellene. Chaplin a nagy szatirikus elkészítheti önmaga halottasbeszédét.

Chaplin letagadta a zsidóságot és ha valaki ki akar csuszni fajt és nemzeti sorsa elől annak vállalnia kell a bacstelenség ödiomat is. Különösen, ha az a valaki Chaplin, ha az művész, akinek életét számon tartja a világ.

Chaplin végigjártotta saját életének tragikomédiáját is...

RÖVID HIREK

LONDON. Egyesületet létesítettek a menekült zsidók elhelyezésére, melynek elnökségébe beválasztották: Sir Robert Waley Cohen, Otto H. Schiff, Leonard G. Montefiore és Miss F. Cohen.

SALONIKI. A görögországi antiszemita front kiadta a jelszót: „Zsidók ki Görögországból!” és az utcán járókat sorra inzultálták. Kisteriában a főrabbinak meghuzgálták a szakállát. A macedónok főtanácszó a legszörnyebb rendszabályokat fogantatította a rendszarral szemben.

BERLIN. Az I. C. A. által fenntartott lengyel létszámú iskola elhatározta, hogy egyelőre 50 német menekült zsidó gyermeket vesz fel a rendelkezésükre. Ezeket géplakatosokra, asztalosokra, szövőszetre, festésre és dekorálási munkákra fogják kiképezni.

MUNÁCS. A munkási hitközség a költségek és kiegyensúlyozása érdekében be akarja vezetni a bolerendszeri. Egyes csoportok tiltakoznak eme rendszer bevezetése ellen.

HAIFA. A haifai kikötőben nagy kirakodó-munkás hiány van. A szükségelt 2000 zsidó munkás helyén csupán 500 kirakodó munkás dolgozik, úgy hogy a Szaloniki-ből mo. t érkezett kirakodó munkások azonnal elhelyezkedtek. Ugyancsak azonnali elhelyezést fognak találni a Lengyelországból már utak aditott hordárok is a haifai kikötőben.

VARSO. 20 000 szegény zsidó jelentkezett Varsóban a hitközségnek abból az alkalmából, hogy a hitközség szenei oszt ki Varsó elszegényedett zsidó sága között.

Jeruzsálem. A legutóbbi televízió tanácsülésem a munkáipárti frakció indítványt terjesztett elő, hogy a tanács tiltakozzon a kormánytól az Achi Meier és Dr Levin állampolgárságának megfosztása ellen. Az indítványt egyhangúlag elfogadták. — 1934-ben tíz millió fontot investáltak Palesztinában. Ebből 4 500 000 fontot városi építkezésekre, a koloniatok felépítésére 300 000 fontot, narancsültetvényekre 1 600 000 fontot és egyéb gazdasági turális célokra 1 000 000 fontot. A többi földvásárlásokra és más nyilvános munkálatokra fordították. — A palesztinai bevándorlási hivatal vezetője egy gyűlésen kijelentette, hogy rendelet van készülőben, mely szerint csak olyan chalucok nyerne a jövőben beengedését Palesztinába, akik a héber nyelvet bírják. Ez a rendelet már a legközelebbi certifikát kiosztásánál alkalmazva lesz — Sali Ezra Scham Aleppióból, mint „illegális bevándorló” a haifai bíróság előtt kellett számot adjon, hogy beutazási engedély hiányában munkát vállal. A védő reámutatott, hogy a bevándorlási törvényben nincsen olyan szakasz, amely turistáknak megtiltja a munka vállalását. A bíróság magáévá tette a védő érvelését és a vádlót a vád következményei alól f. lmentette. — A joffai felsőbírság most foglalkozott az Egyiptomból származó Ruben Misrachit és Albert Cohen ügyével, akik illegális bevándorlásért lettek bíróság elé állítva. Misrachit egy havi fogházra ítélték, míg Cohen ügyét, — aki állítása szerint már 2 éve tartózkodik az országban és így már nem számít „illegálisnak” — felfüggesztették, addig, amíg a rendőrség ezt befogja vizsgálni. A bíróság az illetékes hatóságoknak azt ajánlotta, hogy Misrachit még büntetésének elszívése előtt deportálják. — A Galicából származó cionista notabilitások Telavivban gyűlést tartottak és elhatározták, hogy Stand Adolf, volt reichsrati képviselő, földi maradványainak B. csból Palesztinába való szállítására bizottságot alakítanak. Az alakuló gyűlésen reámutattak arra, hogy Stand halála után gyűjtést indítottak egy „Stand-fund” létesítésére. Az így egybegyűlt pénzek akkor a zsidó nemzeti alapnak lettek átadva. — A szíriai sajtó jelentése szerint két nagy szövőgyár Aleppó-ból és Damaszkuszából Haifába helyezik át üzemüket, hogy ezáltal vámentes fonalakat dolgozhassanak fel és a szíriai piacot is Haifából fogják megfelelő áruval ellátni. — A hivatalos gazdasági statisztika szerint megállapítást nyert, hogy az 1934. július ha. i import 1 143 000 font volt az 1933. évi 913 000 fonttal szemben. Az export 1934. július havában 49 000 font volt az előző évi 51 700 fonttal szemben. Ennek alapján a behozatal erős fellendülést lehet konstatálni, a kivitel a némi csökkenése mellett. — Dr Weitzmann Chaim, a „Doar Hajeom” munkatársa előtt nyilatkozott, hogy a mai palesztinai bevándorlásnál, a chalucz és egyéb konstruktív erők mellett, olyan elemek is beszívógnak, akik a palesztinai újjáépítésnél — egyáltalában nem kíváncsiak. Nagyon sajnálatos Palesztinának nagyfokú várossítása a mai időkben, amikor az iparosításnak lépést kellene tartani, a palesztinai szükséglet kielégítésével. „Az én ideálom” — mondja dr Weitzmann — „egy nagy életstandarddal rendelkező parasztság megteremtése, mint például Dániában is van. És egy ilyen parasztság adja aztán meg a megfelelő bázist a szükség-s ipar kialakulásának”. — November hó folyamán 5054 bevándorló lett regisztrálva, amelyből 554, mint turista jött be az országba és akiknek többség letelepedést engedélyeztek. Az egyéni bevándorlók között 517 kapituláns volt, legalább 1000 font tőkével és 116 kézműves. A munkás-bevándorlás mindössze 492 volt, úgy, hogy alig multa felül valamivel a munkás létszám, a tőkéséket, míg 1934-től hónapjaiban a bevándorlás arányszáma egy a háromhoz viszonylott. — A palesztinai kormány legújabb bankörvényébe megállapította, hogy helyi bankok alapítására minimálisan 25 000 font és a külföldieknek pedig legalább 100 000 fontot kell rendelkezniük. Amelyik bank ezt az alapot nem bírja felmutatni annak likvidálnia kell. — A német menekültek között, akik Palesztinában letelepedtek, van 500 orvos és 300 ügyvéd. Ezek közül 120-an földművelésre rendezkedtek be.

Vágási tilalom veszélye Varsóban. Az állatvédők egyesülete állandóan fokozódó atalkot vezet a zsidók vágási módszerével szemben. Ez az atalk az utóbbi időben még élelkebb fejlődést ért el, amit hathatósan támogatnak a vágóhídi érdekeltségek is. Amikor a „humanizmus” jelszavával már nem tudtak boldogulni, akkor arra a gondolatra jöttek, hogy a sakterokat városi alkalmazottaknak deklarálják őket és így kivonják a rabbinátus felügyelete alól és a vágóhídi Intézettség rendelkezése alá helyezik. Minthogy a metszők nem akarták magukat alávetni eme tervnek a legnagyobb sikanériák indultak meg ellenük. A vágóhídi bizottság olyan idegen saktereket is működésbe állított akiknek nem volt meg a szükséges rabbinátust engedélyük. Később olyan magas vágási illetéket hoztak be, amely a vágást lehetővé teszi megszűnésével volt határos. Egyszerre két oldalról indult meg a harc a sechita ellen. Egyrészt apró gáncsvetésekkel vélik a vágást megnehezíteni, vagy egészen megszüntetni, másrészt hamis tudományos eszközökkel akarják diszkreditálni a zsidó vágást, holott egész Lengyelországban nem létezik egy olyan humánus vágási rendelkezés, mint a zsidóké. Mindenesetre úgy a rabbinátus, mint a hitközség résen áll és remélik hogy az illetékes hatóságok segítségükre lesznek a küzdelemben.

Zsidóellenes bojkott hatósági asszisztencia mellett. Majna Frankfuriból is érkeznek jelentések, hogy a zsidók elleni bojkott változatlanul fenáll és a rendőrség azzal az indokolással hártja el magától a beavatkozást a bojkottorségek ellen hogy gazdaságpolitikai rendszabályokról van szó és így nem áll módjában abba beavatkozni.

Glasner Mosené a volt cluj fő-rabbiné halálára. Nehány héttel ezelőtt Jeruzsálemben meghalt a volt cluj főrabbi *Rav Mojse Glasner* özvegye. Ennek a csadékesnek a halálával a régi kolozsvári életnek egy történelmi szakasza zárult be. Néhai férje, már 18 éves korában foglalta el elhunyt apja örökét, a kolozsvári orih, hitközség rabbi székét. Glasner Mose főrabbi z. c. l. kiváló nagyludásának, vallásosságának párosult nagysága és korát beragyogó egyénisége, amely szemünk előtt, mint kortársaknak még élénk emlékeztünkben él. Édesanyja a híres „Chészám-Szóler” unokája volt, Felesége — a most elhunyt nagyszony — a zombori (Hidalmás melletti) Rab Avruhom Rappaporinak, Erdély egyik közismert férfiaknak leánya volt. Minden erény, ami egy „ésesz chajil” övezhet, az mind tulajdona volt. Hűséges és gondos volt, mint feleség és anya, jótékony, alázatos és nemeslelkű mindenkivel szemben. Felsőleges magatartásával, méltó életű volt a nagy Gaon férjének. Közvetlen az impérium változás után Glasner főrabbi z. c. l. Jeruzsálemba, a hön öhajlott szent földre Jeruzsálemba költözött el, ahol 70 éves, érdemekben gazdag korában tért meg őseihez. Özvegye, fiával: Rav Simon Glassnerrel élt tovább, amíg most a kéréselhetlen halál elragadta a nemes matronát is övének és szegényeknek köréből. Veje az oszlai főrabbi — aki éppen látogatásban volt nála — bucsuztatta el szívehető szavakban a nagy csadékeszet. Az elhunytban Glasner Akiba cluj (Kolozsvári) főrabbi hőn-szeretett édesanyját vesztette el.

Eljegyzések. *Rapaport* Sándor a Valea lui Minali Ceira Misrachit vezetőtagja jegybe lépett *Grünvald* Helénnel. — *Schwartz* Lajos eljegyzte *Rosenblüth* Babit. — *Neumann* Jenő (Clu) az Erdélyi Misrachit alelnöke *Back* Fridát Valea lui Mihályról.

Öblögessük torkunkat mindennap „DIANA” sorsorszásszal, előzzük meg a köhögést, torokfájást.

Vennék egy Czur Salom parcellát, ajánlatokat „Czur Salom” jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Géppel rendelkező elsőrendűen szakképzett felsőrésszel készítő azonnal felvételük Moskovits bőrkereskedőnél Somkuta Mare.

Héberbetűs írógépet keresek megvételre. Ajánlatok részletes leírásával Rimóczy, Cluj, Str. Dubalarilor 1. sz.

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Amiből él . . .

Egy koldus az utcán áll és rejtősen köhög. Egy öreg ur arra megy és így szól hozzá:

— Nézze, barátom, én orvos vagyok. Megadom magának a címet, jöjjön fel hozzám és én majd kgyógyítom magát a köhögésből.

A koldus ijedten tiltakozik:
— Még csak az hiányzik nekem. Hiszen én a köhögésből élek.

Mindenki füstöljön pipájából odahaza

A rabbi szenvedélyes dohányos ember volt és állandóan pipázott. Ebéd után pedig szeretett nápecolni, de ilyenkor jött át mindig hozzá a szomszédban lakó Reb Zurech és öblös pipájából olyan nagy füstöt csinált hogy a rabbi mindig dörzsölgette a szemét.

— Mi az, — mondta Reh Zurech a rabbi nem szereti, ha pipázok?
— De igen, csak hogy pipázz úgy, mint én.
— Hogyan?
— Oihon.

Wahrmann anekdota

Wahrmann Mórról mesélik, hogy annak idején palotát építtetett az Andrássy-uton, de ő maga nem költözött abba be, ott maradt régi Akadémia uccai lakásában.

Valaki megkérdezte tőle:
— Herr Wahrmann, miért nem költözik be a saját palotájába?
— Wissen Sie, — mondta Wahrmann — Ich hab nicht gern e jidischen Hausherrn.

Eredményes-e mindig a szerepczere?

A rabbinak volt egy rossz fia, akivel nem bírt és végül is kénytelen volt elzavarni a háztól. A fiu világgá ment és csak tízenöt év múlva jelent meg újra a szülei háznál. Elegáns finom ur lett belőle. Hányaveti módon mondta az apjának:

— Látod, ember lett belőlem.
— Örülök, fiam, — szölt a rabbi — és hogy történt ez?

— Hát tudod, ahova csak bementem, mindenütt azt mondtam, hogy a te fiad vagyok, erre a legnagyobb tisztelettel fogadtak. Azután csufondárosan hozzátette:
— Most próbálj te elmenni és arra hivkozni, hogy az én apám vagy, majd meg látod, hogy hogyan fogadnak.

Az irigy rabbi

Egy vidéki rabbi arról volt híres, hogy ré n hosszú beszédekkel szokott tartani. A híveket persze a beszéd vége már mély álomban találta. De a rabbit ez nem zavarta.

Egy alkalommal azonban bosszankodva konstatálta, hogy a hívők már a beszéde elején hortyognak. Erre dühös lett és hamar befejezve a beszédét, így szölt:

— Ne gondoljátok, kedves hivetm, hogy nem tudnék még többet is beszélni, tudnék én még akár estig is, de nem gőnnolom nektek ezt a jó alvást.

Miért szereti az ember jobban unokáit, mint gyermekeit?

Reb Jankl beállt a rabbihoz, mindenféléről diszurál és a végén megkérdi:

— Mondja meg, rabbi, hogy van az, hogy az ember az unokáit jobban szereti, mint a saját gyerekeit?

Mire a rabbi így válaszolt:
— Weil man die Enkelech e Ham schicken kann.

Antiszemita újévi szomorúsága

Két antiszemita beszélget újévkor, sok csuklás közben.

— Hiába, barátom, — mondja az egyik — a zsidók mégis előnyben vannak minden tekintetben.

— Menyiben? — kérdi a másik.
— Például mi 1935-ben vagyunk, ők az 5695-ik évben tartanak.
— És?
— Hol leszünk mi 5695-ben?